

DATOS IDENTIFICATIVOS

Arte e contemporaneidade

Materia	Arte e contemporaneidade			
Código	P01G010V01601			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale OB	Curso 3	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Escultura Pintura			
Coordinador/a	Román Redondo, Juan Carlos			
Profesorado	Fernández Fariña, Almudena Román Redondo, Juan Carlos			
Correo-e	redondo@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	Arte e *contemporaneidad é unha materia transversal pertencente ao módulo dos contextos artísticos e dedicada a afrontar os aspectos más circunstanciais e de época da arte, tanto pola súa significación social como cultural. Esta materia complementa os coñecementos adquiridos *secuencialmente en cursos anteriores, más especificamente nas materias de "Antropoloxía da arte" e "Historia da arte", de primeiro curso, e "Psicoloxía da arte" e "Arte e modernidade", de segundo curso. Esta materia pretende que o alumno coñeza e analice aquelas prácticas artísticas que se desenvolven na actualidade e que as relacione con aqueles conceptos establecidos na idea de *contemporaneidad. Esta materia terá continuidade en cuarto curso e más especificamente nas materias: "Traballo de fin de grao"; "Proxectos artísticos"; "Artes afíns"; e "Xestión, ámbito artístico e mundo profesional".			

Competencias

Código

B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidad para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
B3	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese
B4	Capacidade de aprendizaxe autónoma.
B5	Capacidade de traballar autonomamente.
B6	Capacidade de traballar en equipo.
B7	Capacidade de integración en grupos multidisciplinares. Capacidad de colaboración con profesionais doutros campos
B8	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación.
B9	Capacidade de perseverancia.
B10	Capacidade heurística e de especulación para a resolución de problemas, a realización e novos proxectos e estratexias de acción.
B11	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios
B12	Capacidade de adaptación a novas situacions.
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade
B15	Sensibilidade a respecto do patrimonio cultural.
B16	Compromiso ético profesional.
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
C3	Comprensión crítica da responsabilidade de desenvolver o propio campo artístico. Compromiso social do artista
C4	Comprensión crítica da dimensión preformativa e de incidencia social da arte. Analizar a repercusión recíproca entre a arte e a sociedade
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores

C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C8	Coñecemento das diferentes funcións que a arte adquiriu a través do desenvolvemento histórico. Estudar a evolución do papel da arte a través do tempo
C9	Coñecemento de métodos de producción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C10	Coñecemento de institucións e organismos culturais españoles e internacionais e do seu funcionamiento (rede museística, exposicións, bienais, etc.)
C12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou producción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
C13	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese. Analizar, interpretar e sintetizar as fontes
C14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
C17	Coñecemento dos diferentes axentes artísticos e o seu funcionamento. Identificar os distintos intermediarios artísticos e as súas funcións na dinámica da arte e a súa metodoloxía de traballo
C18	Coñecementos básicos de economía e marketing. Analizar e situar a actividade artística nun contexto estratégico e de competencia. Establecer e manter relacións comerciais con clientes e/ou socios
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C20	Capacidade de interpretar creativa e imaxinativamente problemas artísticos. Desenvolver os procesos creativos asociados á resolución de problemas artísticos
C21	Capacidade de comprender e valorar discursos artísticos en relación coa propia obra. Establecer medios para comparar e relacionar a obra artística persoal co contexto creativo.
C25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
C35	Capacidade para activar un contexto cultural e/ou modificar un contexto público ou privado. Saber entender o contexto cultural para xerar iniciativas e dinamizar o entorno
C37	Capacidade de identificar os problemas artísticos e/ou socioculturais así como os condicionantes que fan posible discursos artísticos determinados. Describir os condicionantes que inciden na creación artística. Análise das estratexias de producción artística
C39	Capacidade de determinar o sistema de presentación adecuado para as calidades artísticas específicas dunha obra de arte. Adquirir criterios para a adecuada apreciación da obra de arte en relación co seu entorno e exhibición

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
O alumno identificará aquelas prácticas artísticas contemporáneas que son resultado dunha realidade profunda, fronte a simulacións institucionalizadas.	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B9 B10 B11 B13 B15 B16	C1 C2 C4 C5 C8 C10 C17 C35 C37
O alumno comprenderá as canles reais de exposición e difusión da arte contemporáneo. Distinguir aqueles espazos e proxectos esgotados ou estériles.	B1 B3 B12 B13 B15 B16	C2 C3 C4 C5 C8 C10 C17 C18 C35
O alumno distinguirá entre a reflexión realizada desde a arte, fronte á *textualidad das ciencias sociais que se *diseminan no campo da arte.	B1 B2 B3 B4 B5 B10 B11	C1 C5 C14 C21 C25

O alumno modificará a vella e esgotada idea da arte *identitario, e substituía por linguaxes universais matizadas desde o imaxinario propio.	B7 B8 B9 B10 B12	C1 C2 C4 C5 C8 C13 C19 C37
O alumno alcanzará unha certa habilidade para establecer discursos críticos sobre a arte contemporánea.	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B15 B16	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C12 C13 C14 C17 C18 C19 C20
O alumno determinará contextos *posibilistas para o desenvolvemento de proxectos e obras artísticas contemporáneas.	B2	C17 C37
O alumno identificará as causas culturais (relixiosas, políticas e económicas) que determinan os contextos artísticos contemporáneos.	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B13	C2 C4 C19 C35
O alumno recoñecerá aquellas achegas *discursivas que son propias coas sensibilidades contemporáneas.	B1 B3 B10 B11 B16	C5 C6 C7 C8 C9 C13 C21 C25 C27 C39
O alumno distinguirá entre producións artísticas que representan a *contemporaneidad e aquellas que simplemente suceden no tempo.	B1 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B13 B15	C21 C25 C35 C37
O alumno aplicará habilidades para a *contextualización do traballo propio en situacións culturais contemporáneas.	B1 B2 B3 B7 B10 B11 B12	C1 C2 C3 C4 C8 C9 C10 C12 C13 C20 C21 C25

O alumno destinará recursos imaxinativos para albiscar a creación artística en contextos contemporáneos.	B3	C1
	B4	C8
	B5	C10
	B6	C17
	B8	C19
	B9	C25
	B10	C37
	B16	

Contidos

Tema

a) A idea de *contemporaneidad	1 O concepto de tempo. Ideas sobre pasado, presente e futuro. Modernidade, *contemporaneidad, *postmodernidad. 2 ""Zeitgeist": deseñamos o presente coma se fose o futuro. ""Volksgeist": construímos o presente a través do pasado. 3 As *curvaturas espazo-temporais. O *revival e o eterno retorno. 4 *Erudición e *citacionismo, crítica e *apropiacionismo. 5 A arte como expresión do presente. A idea de *contemporaneidad. 6 A arte contemporánea como necesidade global de representar o presente. Cara a un novo estilo internacional.
*b) Construír a *contemporaneidad. Actividade e actitude do artista.	1 A paradigma da arte nova. Mocidade e *contemporaneidad. 2 O artista contemporáneo. Do artista *personalista/individualista e o artista colaborador/produtor, ao artista *relacional e viceversa. Retornos e modelos de artista. 3 Quen substitúe a Rafael? De como a excelencia non pode ser substituída polo anonimato e a multitudine. 4 *Desmaterialización do obxecto artístico e as súas implicacións na negación/disolución do autor. 5 Axentes implicados no ámbito da arte.
*c) Vivir e experimentar a *contemporaneidad	1 Da arte como exercicio poético e intelectual á arte como produto cultural. Arte e sociedade. 2 A arte nas sociedades contemporáneas. O *entrecrezamiento das culturas, as comunidades e os seus parámetros evolutivo-*contextuales: Oriente/Ocidente (*Eurasia), Europa/América, Primeiro Mundo/ Terceiro Mundo, Centro/Periferia, etc. 3 A realidade da arte contemporáneo en Galicia. Cambios e paradigmas na formación dunha nova xeración de artistas galegos tras os estudos de *BBAA. 4 A arte contemporánea como parte da industria cultural e do entretenimento. Bienais, feiras de arte e *macroexposiciones transformadas en parques temáticos e en eventos sociais. 5 *Legitimación, significación e mercado da arte. Axencias e intermediarios. Tipos de mercados da arte e a súa relación coas sociedades, as institucións e as diferentes políticas culturais. 6 O debate entre a arte pública e a arte privada. Se existen coleccións públicas e privadas, e de igual maneira políticas culturais e iniciativas privadas, existirán tamén artistas públicos e artistas privados?

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	10.5	21	31.5
Actividades introductorias	5	0	5
Debates	4	4	8
Sesión maxistral	13	26	39
Resolución de problemas e/ou exercicios	8	18.5	26.5
Presentacións/exposicións	6	24	30
Saídas de estudo/prácticas de campo	2	4	6
Titoría en grupo	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Seminarios	Propónese a comprensión e/ou diagnóstico de escenarios que incumben á arte na actualidade. A análise de actividades relacionadas coa arte contemporánea e a súa armazón no social será o foco de atención da práctica *seminarial.

Actividades introductorias Expomos unha posta en contacto entre a organización dos recursos conceptuais e *discursivos do alumno e os contidos que desenvolverá a materia. As actividades *introductorias buscan a complicidade entre o alumno, a materia e os profesores que a imparten.

Debates	A materia propiciará o debate no concernente ao desenvolvemento persoal e á formación dun criterio ideolóxico e social. O contemporáneo caracterízase pola construcción dun sentimento formado por múltiples pensamentos contrarios e en constante emerxencia.
Sesión maxistral	Construír un corpo teórico de reflexión que permita ao alumnado interrogarse sobre as cuestiós que conforman a práctica artística no contexto das dinámicas culturais actuais.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Trátase de potenciar o traballo en grupo mediante a resolución de cuestiós que teñen que ver coa actividade artística, sendo esta un vehículo de colaboracións cada vez más interdisciplinar.
Presentacións/exposicións	Facer posible o desenvolvemento de capacidades no alumnado que lle permitan desenvolverse plenamente no ámbito *discursivo da arte contemporáneo.
Saídas de estudo/prácticas de campo	Coñecer in situ e en directo toda a contorna que conforman as actividades propia da arte contemporáneo.
Titoría en grupo	Incentivar a *autoevaluación onde todo o grupo cuestiona e analiza o resultado alcanzado polos membros do grupo. Conseguir, ademais, que o grupo se *cohesione mediante obxectivos comúns.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Seminarios	O alumno coñece, a través do debate, os seminarios e a resolución de problemas, o grao de asentimiento e significación que obtén dentro da clase, a súa capacidade para convencer no debate, o manexo que fai dos datos e a súa argumentación dos discursos contemporáneos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumno coñece, a través do debate, os seminarios e a resolución de problemas, o grao de asentimiento e significación que obtén dentro da clase, a súa capacidade para convencer no debate, o manexo que fai dos datos e a súa argumentación dos discursos contemporáneos.

Avaliación

	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Debates	Valoraranse as capacidades discursivas e argumentativas do alumno. Incentivaránse ou xerarán debates na materia co fin de identificar as canles reais de exposición e difusión da arte contemporáneo. O alumno comprenderá as canles reais de exposición e difusión da arte contemporáneo. Distinguirá aqueles espazos e proxectos esgotados ou estériles. O alumno distinguirá entre a reflexión realizada desde a arte, fronte á textualidad das ciencias sociais que se diseminan no campo da arte. O alumno modificará a vella e esgotada idea da arte identitario, e substituila por linguaxes universais matizadas desde o imaxinario propio. O alumno alcanzará unha certa habilidade para establecer discursos críticos sobre a arte contemporánea.	10 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B15 B16 C19 C20 C21 C25 C35 C37	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C12 C13 C14 C17 C18

Resolución de problemas e/ou exercicios	A avaliación continua será o sistema de valoración nos diferentes exercicios que se desenvolverán ao longo do curso. O alumno alcanzará unha certa habilidade para establecer discursos críticos sobre a arte contemporánea. O alumno determinará contextos posibilistas para o desenvolvimento de proxectos e obras artísticas contemporáneas. O alumno identificará as causas culturais (religiosas, políticas e económicas) que determinan os contextos artísticos contemporáneos. O alumno distinguirá entre producóns artísticas que representan a contemporaneidad e aquelas que simplemente suceden no tempo. O alumno destinará recursos imaxinativos para albiscar a creación artística en contextos contemporáneos.	60	B1	C1
			B2	C2
			B3	C3
			B4	C4
			B5	C5
			B6	C6
			B7	C7
			B8	C8
			B9	C9
			B10	C10
			B11	C12
			B12	C13
			B13	C14
			B15	C17
			B16	C18
				C19
				C20
				C21
				C25
				C35
				C37
Presentacións/exposicións	Valorarase o resultado alcanzado na realización do traballo e na súa exposición; de igual modo, as capacidades comunicativas, analíticas, críticas e argumentativas. O alumno identificará aquellas prácticas artísticas contemporáneas que son resultado dunha realidade profunda, fronte a simulacións institucionalizadas. O alumno destinará recursos imaxinativos para albiscar a creación artística en contextos contemporáneos. O alumno recoñecerá aquellas achegas discursivas que son propias coas sensibilidades contemporáneas.	30	B1	C1
			B2	C2
			B3	C4
			B4	C5
			B5	C6
			B6	C7
			B8	C8
			B9	C9
			B10	C10
			B11	C13
			B13	C17
			B15	C19
			B16	C21
				C25
				C35
				C37
				C39

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación será contínua.

Haberá unha convocatoria común luns 22 de maio de 2016 co seguinte horario: Grupos P1, P2: de 9,30 h. a 11,30 h. Grupos P3 e P4: de 16,30 h. a 21,30 h

Convocatoria Extraordinaria Fin de Carrera: indicarase a cada estudiante os traballos que debe presentar e/ou se ten que realizar alguma proba de avaliação específica. Data e hora da convocatoria: 27 de Outubro do 2016 ás 10.00 h.

Convocatoria Extraordinaria XULLO: día 7 de xullo 2017. Hora: 10,00 h.

Bibliografía. Fontes de información

Bourdieu, Pierre, **Las reglas del arte. Génesis y estructura del campo literario.**, Anagrama,
 Bourriaud, Nicolas, **Estética relacional**, Adriana Hidalgo,
 Findlay, Michael, **El valor del arte**, Fundación Gala-Salvador Dalí,
 Guasch, Anna María, **La crítica de arte. Historia, teoría y praxis**, Serbal,
 Thompson, Don, **La supermodelo y la caja de brillo**, Ariel,
 Román, Juan Carlos, **Los 100 problemas del arte contemporáneo**, Cendeac,
 Wallis, Brian, **Arte después de la modernidad. Nuevos planteamientos en torno a la representación.**, Akal,
 AA.VV., **Modos de hacer. Arte crítico, esfera pública y acción directa.**, Universidad de Salamanca,
 AA.VV, **Mujeres en el sistema del arte en España**, MAV y EXIT,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Arte e espazo social/P01G010V01901
 Xestión, ámbito artístico e mundo profesional/P01G010V01910
 Transmisión, mediación e educación artística/P01G010V01802

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Filosofía da arte/P01G010V01501

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Antropoloxía: Antropoloxía da arte/P01G010V01101

Historia: Historia da arte/P01G010V01202

Arte, linguaxe e representación/P01G010V01303

Arte: Arte e modernidade/P01G010V01401

Outros comentarios

As materias que foron seleccionadas establecen un vínculo teórico e analítico cos contidos da materia Arte e contemporaneidad.

Ao longo dos meses de marzo e abril, organizaranse 3 encontros con axentes artísticos de recoñecida experiencia profesional.

Tutorias: (na aula ou despacho de profesores)

Almudena Fernández Fariña: 1º cuatrimestre, Miércoles de 13:00 a 16:00 e Xoves de 13:00 a 16.00 h. 2º cuatrimestre, Luns de 9:00 a 15:00 h.

Juan Carlos Román: 1º cuatrimestre, Luns de 9:00 a 15:00 h. 2º Cuatrimestre, Luns de 13:30 a 15:30 h. e Martes de 11:30 a 15.30 h.
